

Selvityksen käynnistäminen patologiapalvelujen järjestämisvaihtoehtoista

Aluehallitus 02.12.2025

1869/00.01.01.01/2025

Valmistelija	konsernipalveluiden toimialajohtaja Lasse Leppä, p. 050 599 9545 vastuualuejohtaja Titta Frantsila, p. 040 139 6261 erityisavustaja Jenni Laiho, p. 040 669 4640
Selostus asiasta	Keski-Suomen hyvinvointialue tuottaa tällä hetkellä patologian palvelut omana toimintana. Fimlab Laboratoriot Oy on lähestynyt hyvinvointialuetta esityksellä, joka koskee yhteistyön laajentamista ja vaihtoehtoa siirtää hyvinvointialueen patologian laboratoriotoiminta Fimlabin tuotantoon. Esitys liittyy osapuolten väliseen laboratoriopalveluiden puitesopimukseen. Fimlab on tehnyt vastaavia järjestelyjä muiden hyvinvointialueiden kanssa. Fimlab tuottaa vastaavia palveluja neljällä hyvinvointialueella, ja sillä on patologian laboratoriot Tampereella, Hämeenlinnassa, Lahdessa ja Vaasassa. Valtakunnallinen kehityssuunta on patologian palveluiden kysynnän merkittävä kasvu väestön ikääntymisen, syöpätapausten lisääntymisen ja diagnostiikan tarkentumisen myötä. Samalla erikoislääkäri työvoiman saatavuus heikkenee: arviolta jopa kaksi kolmasosaa työikäisistä patologeista siirtyy eläkkeelle vuoteen 2035 mennessä. Lisäksi diagnostiikan digitalisaatio, kuvien etäarvointi ja tekoälypohjaiset ratkaisumallit edellyttävät uudenlaisia investointeja, toimintamalleja ja riittäviä kehitysresursseja, joilla voidaan saavuttaa teknologian täysimääräinen hyödyntäminen. Toimintaympäristön muuttuminen luo tarpeen patologiapalvelujen kehittämiseksi ja kustannustehokkaan palvelun tuottamiseksi. Fimlab-yhteistyön nykytila Keski-Suomen alueella on pitkäaikainen yhteistyö Fimlab Laboratoriot Oy:n kanssa. Fimlab on tuottanut vuodesta 2014 lähtien Keski-Suomessa mm. kemian ja mikrobiologian erikoisalojen laboratoriotutkimukset sekä näytteenottopalvelut. Hyvinvointialueuudistuksen myötä yhteistyötä laajennettiin kattamaan myös pohjoisen Keski-Suomen aiemmin omana toimintana tuotetut laboratoriopalvelut. Keski-Suomen hyvinvointialue on yksi Fimlabin pääomistajista 15,2 prosentin omistusosuudella ja käyttää yhtiössä määräysvaltaa mm. hallitus- ja neuvottelukuntatyön kautta. Fimlabin ydintoimintaa on tuottaa julkisen terveydenhuollon tarvitsemia vaativia laboratoriopalveluja, ja yhtiö kehittää palvelujaan aktiivisesti. Fimlabilla on mahdollista hyödyntää laajaa resurssipohjaa ja sillä on jo käytössä digipatologia ja tekoälyn hyödyntämiseen perustuvia työkaluja. Fimlab on esittänyt valmiutensa ottaa myös Keski-Suomen hyvinvointialueen patologian tutkimuspalvelut tuotettavakseen. Fimlabilla on suurena laboratorioalan toimijana edellytykset turvata toiminnan vaatimat resurssit sekä kehittämisen edellyttämät investoinnit. Fimlabin esittämässä mallissa Keski-Suomen hyvinvointialueella olisi jatkossakin oma patologian yksikkö. Selvitystarve Hyvinvointialueen kannalta on perusteltua selvittää eri järjestämistapoihin liittyvä kokonaisuus tarkemmin ja toteuttaa arviointia varten selvitystyö.

Selvityksen tavoitteena on tuottaa vertailukelpoinen ja päätöksentekoa tukeva kokonaisarvio.

Selvityksessä arvioidaan seuraavia asioita:

- vaihtoehdot patologiapalvelujen järjestämiselle ja niiden kustannusvaikutukset (sis. tuotantotapa-analyysi; oma tuotanto ja Fimlabin esitys, investointitarpeet, kustannuskehityksen arviointi)
- palvelutuotannon vaikuttavuus, laatu ja saatavuus lyhyellä ja pitkällä aikavälillä
- vaikutukset henkilöstöön ja osaamisen turvaaminen
- vaikutukset palveluketjuihin (integraatio), YTA-alue yhteistyöhön ja tutkimus- ja koulutustoimintaan
- oikeudelliset ja sopimukselliset näkökohdat

Tuotantotapa-analyysi

Tuotantotapa-analyysi toimii tiedolla johtamisen työkaluna, joka tuo systemaattisen ja läpinäkyvän tavan arvioida palveluiden tuotantotapoja, kustannuksia ja palvelutarpeita. Sen tavoitteena on tuottaa kattava tietopohja ja johtopäätöksiä siitä, miten palvelut voidaan järjestää vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti, huomioiden asiakkaiden tarpeet sekä toimintaympäristön muutokset. Tavoitteena on varmistaa, että palvelut tuotetaan vaikuttavasti, kustannustehokkaasti ja asiakaslähtöisesti, palvelutarpeen muutokset huomioiden.

Selvitystyöhön liittyvä tuotantotapa-analyysi toteutetaan ulkopuolisen asiantuntijan toimesta.

Talous

Tavoitteena on selvittää, mikä järjestämisvaihtoehdoista tuottaa hyvinvointialueelle parhaan kustannushyödyn.

Vaikutusten ennakoarviointi

Selvitystyön aikana toteutetaan vaikutusten ennakoarviointi.

Toimivalta

Hallintosääntö § 17

Esittelijä

Vs. hyvinvointialuejohtaja Kallimo Kati

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää

1. käynnistää selvityksen patologiapalvelujen järjestämisvaihtoehdoista, johon sisällytetään tuotantotapa-analyysi
2. valtuuttaa vs. hyvinvointialuejohtajan nimeämään projektille ohjausryhmän
3. että selvitys tuodaan aluehallitukselle päätettäväksi viimeistään 03/2026

Päätös